

Громова Наталія Михайлівна

Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі

Кафедра іноземних мов

Науковий керівник докт. психол. наук, акад. Чепелева Н.В.

РОЛЬ ДІАЛОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЧИТАЧА З ТЕКСТАМИ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Ефективне навчання іноземних мов неможливе без застосування в навчальному процесі текстів сучасних періодичних видань. Вміння активно взаємодіяти з іношомовними текстами, будуючи діалог з їх автором, приводить до ефективнішого розуміння текстів, а також сприяє розвитку іншомовної комунікативної компетенції читачів. Основними прийомами діалогічної взаємодії з іношомовними газетними текстами вважаються 1) настанови на діалогічну взаємодію з текстами; 2) інферування тексту; 3) визначення різних точок зору на проблему тексту; 4) постановка діалогічних запитань до тексту; 5) висунення гіпотез про подальший розвиток змісту тексту; 6) узагальнення змісту тексту; 7) формулювання оцінки тексту та емоційне реагування на повідомлення та 8) коментування текстів. Ефективність формування цих прийомів для розуміння текстів доведена в багатьох дослідженнях вітчизняних вчених (Н.В. Чепелева, Кириченко Р.В., Бондар С.І., Андреева Я.Ф. та інші). На жаль, проблема розвитку іношомовної комунікативної компетенції та її зв'язку зі сформованістю у читачів прийомів діалогічної взаємодії з іношомовними текстами не отримала достатнього висвітлення в психологічних науках, тому, на нашу думку, заслуговує на більшу увагу з боку фахівців в галузі викладання іноземних мов. Припустивши, що сформованість основних прийомів діалогічної взаємодії з іншомовними текстами сприяє підвищенню іношомовної комунікативної компетенції читачів, ми запропонували 46 студентам неможовних вузів (УДУФМТ та КУТЕП), 23 з яких володіли вміннями діалогічної взаємодії з текстами, прочитати газетний текст «Outdoor drinking ban fails to solve problems» і відповісти на запитання до нього англійською мовою. Виокремивши лінгвістичну, соціокультурну та професійну компетенцію як основні складові іношомовної комунікативної компетенції та зазначивши, що іношомовна комунікативна компетенція є системним утворенням взаємопов'язаних складових, ми визначили чотири рівні її загального розвитку: високий, достатній, середній та низький. Отже, визначити кожен рівень можна було за такими показниками: високий рівень характеризується наявністю не більше двох помилок граматичного або синтаксичного типу, вмінням використовувати мовленнєві сталі словосполучення та фразеологізми, чітким посиланням до іншопольтурних зразків поведінки, вмінням аргументовано захищати власну точку зору, посилатись на професійні джерела і залучати професійну лексику та досвід, вмінням чітко визначати головну думку тексту. Достатній рівень характеризується наявністю незначних граматичних або синтаксичних помилок, вмінням використовувати мовленнєві сталі словосполучення, вмінням узагальнено посилатись на іншопольтурні зразки поведінки, вмінням узагальнено посилатись на професійні джерела та застосовувати професійну лексику не лише з тексту, вмінням поверхнево складати головну думку тексту. Середній рівень розвитку іношомовної комунікативної компетенції характеризується наявністю багатьох помилок граматичного або синтаксичного типу, використанням лише одного типу мовленнєвих сталих словосполучень, відсутністю вмінь посилатись на іншопольтурні зразки поведінки, посиланням лише на власну думку або досвід,

використанням професійної лексики лише з тексту, наявністю значних помилок у формулюванні головної думки тексту. Про низький рівень свідчить неправильне граматичне та синтаксичне оформлення речень, відсутність вмінь використовувати мовний і мовленнєвий матеріал соціокультурного плану, відсутність вмінь використання професійних знань, досвіду, лексики, відсутність вмінь формулювати головну думку тексту. Оцінивши відповіді досліджуваних на запитання до контрольного тексту, ми отримали такі результати – в експериментальній групі 20 студентів знаходяться на високому, а 3 – на середньому, в той час, як в контрольній групі – 19 студентів набули достатнього рівня, а 4 знаходяться на середньому рівні розвитку іншомовної комунікативної компетенції. Отже, доведено позитивний вплив вмінь діалогічної взаємодії з текстами на розвиток іншомовної комунікативної компетенції читачів.